

Αγίου Λουκά Αρχιεπισκόπου Κριμαίας: Επιστήμη και Θρησκεία

Τοῦ Μυργιώτη Παναγιώτη

Κατά καιρούς ακούμε και διαβάζουμε από ανθρώπους που θέλουν να εμφανίζονται ,δήθεν ,προοδευτικοί ότι υπάρχει χάσκα μέγα ανάμεσα στην επιστήμη και στη θρησκεία δηλαδή στην ορθοδοξία. Την απάντηση δίδει το κείμενο του Αγίου Λουκά Αρχιεπισκόπου Κριμαίας που ακολουθεί.

«Όταν εξετάζουμε τη σύγχρονη επιστήμη όπως αυτή δημιουργήθηκε από επιστήμονες σαν τον Λαμάρκ και τον Δαρβίνο, βλέπουμε την αντίθεση και θα έλεγα την απόλυτη ασυμφωνία που υπάρχει μεταξύ επιστήμης και θρησκείας σε θέματα που αφορούν τα βασικότερα προβλήματα της ύπαρξης και της γνώσης. Γι' αυτό, νους φωτισμένος και λογικός δεν μπορεί να δέχεται ταυτόχρονα και το ένα και το άλλο και πρέπει να επιλέξει μεταξύ θρησκείας και επιστήμης».

Τα λόγια αυτά τα έγραψε 65 χρόνια πριν ένας γνωστός Γερμανός ζωολόγος, θερμός οπαδός του Δαρβίνου, ο Γέκκελ στο βιβλίο του «Τα μυστικά του κόσμου» που γνώρισε μεγάλη επιτυχία και όπως φαινόταν απέδειξε ότι η πίστη είναι ένας παραλογισμός. Λέει, λοιπόν, ο Γέκκελ ότι κάθε άνθρωπος με φωτισμένη διάνοια πρέπει να διαλέξει μεταξύ επιστήμης και θρησκείας και να ακολουθήσει είτε το ένα είτε το άλλο. Και θεωρεί απαραίτητο να αρνηθούν αυτοί οι άνθρωποι την θρησκεία διότι ένας άνθρωπος λογικός δεν μπορεί να αρνηθεί την επιστήμη.

Πραγματικά αυτό είναι απαραίτητο; Όχι, καθόλου, διότι γνωρίζουμε ότι πολλοί και μεγάλοι επιστήμονες ήταν ταυτόχρονα και πολύ πιστοί άνθρωποι. Τέτοιος ήταν για παράδειγμα ο Πολωνός αστρονόμος Κοπέρνικος που έθεσε το θεμέλιο όλης της σύγχρονης αστρονομίας. Ο Κοπέρνικος δεν ήταν μόνο πιστός αλλά ήταν και κληρικός. Ένας άλλος μεγάλος επιστήμονας, ο Νεύτων, πάντα όταν έλεγε τη λέξη Θεός έβγαζε το καπέλο του. Ήταν πολύ πιστός άνθρωπος. Ένας μεγάλος βακτηριολόγος της εποχής μας και σχεδόν σύγχρονός μας, ο Παστέρ, που έθεσε τις βάσεις της σύγχρονης βακτηριολογίας, όλα τα επιστημονικά του έργα άρχιζε με τη θερμή προσευχή στον Θεό. Πριν 10 χρόνια άφησε αυτή τη ζωή ένας μεγάλος

επιστήμονας και συμπατριώτης μας, ο φυσιολόγος Παύλοβ, που ήταν δημιουργός της καινούριας φυσιολογίας του εγκεφάλου. Ήταν και αυτός πολύ πιστός άνθρωπος. Θα τολμούσε, λοιπόν, ο Γέγκελ να πει ότι αυτοί οι άνθρωποι δεν έχουν φωτισμένη διάνοια επειδή πιστεύουν στον Θεό;

Τι συμβαίνει λοιπόν; Γιατί και σήμερα υπάρχουν, και τους γνωρίζω προσωπικά, μερικοί επιστήμονες καθηγητές πανεπιστημίου που είναι πολύ πιστοί άνθρωποι; Γιατί την θρησκεία δεν την αρνούνται όλοι οι επιστήμονες αλλά μόνο ένα μέρος τους που έχουν τρόπο σκέψεως όμοιο μ' αυτόν που έχει ο Γέγκελ;

Γιατί αυτοί οι άνθρωποι πιστεύουν μόνο στην ύλη και αρνούνται τον πνευματικό κόσμο, δεν πιστεύουν στη μετά θάνατον ζωή, δεν δέχονται την αθανασία της ψυχής και βεβαίως δεν δέχονται την ανάσταση των νεκρών. Λένε ότι η επιστήμη τα καταφέρνει όλα, ότι δεν υπάρχει στην φύση μυστικό που η επιστήμη δεν μπορεί να ανακαλύψει. Εμείς τι μπορούμε να απαντήσουμε σ' αυτά;

Θα τους απαντήσουμε το εξής: Έχετε απόλυτο δίκαιο. Δεν μπορούμε να περιορίσουμε την ανθρώπινη διάνοια που ερευνά την φύση. Ξέρουμε ότι σήμερα η επιστήμη γνωρίζει μόνον ένα μέρος απ' αυτά που θα έπρεπε εμείς να ξέρουμε για την φύση. Γνωρίζουμε επίσης ότι οι δυνατότητες της επιστήμης είναι μεγάλες. Σ' αυτό έχουν δίκαιο και δεν το αμφισβητούμε. Τι λοιπόν αμφισβητούμε εμείς; Γιατί δεν αρνούμαστε την θρησκεία όπως το κάνουν αυτοί και δεν την θεωρούμε αντίθετη προς την επιστημονική γνώση;

Μόνο γιατί με όλη την καρδιά μας πιστεύουμε πως υπάρχει ο πνευματικός κόσμος. Είμαστε σίγουροι πως εκτός από τον υλικό κόσμο υπάρχει άπειρος και ασύγκριτα υψηλότερος πνευματικός κόσμος. Πιστεύουμε στην ύπαρξη των πνευματικών όντων που έχουν διάνοια πολύ πιο υψηλή από ότι έχουμε εμείς οι άνθρωποι. Πιστεύουμε, με όλη την καρδιά μας, ότι πάνω απ' αυτό τον πνευματικό και τον υλικό κόσμο υπάρχει Μέγας και Παντοδύναμος Θεός.

Αυτό που εμείς αμφισβητούμε είναι το δικαίωμα της επιστήμης να ερευνά με τις μεθόδους της τον πνευματικό κόσμο. Διότι ο πνευματικός κόσμος δεν ερευνάται με τις μεθόδους που ερευνούμε τον υλικό κόσμο. Οι μέθοδοι αυτές είναι εντελώς ακατάλληλες για να ερευνούμε μ' αυτές τον πνευματικό κόσμο.

Από πού γνωρίζουμε ότι υπάρχει ο πνευματικός κόσμος; Ποιος μας είπε ότι υπάρχει; Αν μας το ρωτήσουν οι άνθρωποι που δεν πιστεύουν στη θεία αποκάλυψη θα τους απαντήσουμε το εξής, «μας το είπε η

καρδιά μας». Διότι υπάρχουν δύο τρόποι το να γνωρίσει κανείς κάτι, ο πρώτος είναι αυτός για τον οποίο μιλάει ο Γέκκελ και τον οποίο χρησιμοποιεί η επιστήμη για να γνωρίσει τον υλικό κόσμο. Υπάρχει όμως και ένας άλλος τρόπος που η επιστήμη δεν τον ξέρει και δεν θέλει να τον ξέρει. Είναι η γνώση μέσω καρδιάς. Η καρδιά μας δεν είναι μόνο το κεντρικό όργανο του κυκλοφοριακού συστήματος, είναι και όργανο με το οποίο γνωρίζουμε τον άλλο κόσμο και αποκτάμε την ανώτατη γνώση. Είναι το όργανο που μας δίνει την δυνατότητα να επικοινωνούμε με τον Θεό και τον άνω κόσμο. Σ' αυτό μόνο εμείς διαφωνούμε με την επιστήμη.

Εκτιμώντας τις μεγάλες επιτυχίες και τα κατορθώματα της επιστήμης, καθόλου δεν αμφισβητούμε την μεγάλη της σημασία και δεν περιορίζουμε την επιστημονική γνώση. Εμείς λέμε μόνο στους επιστήμονες, «δεν έχετε εσείς την δυνατότητα με τις μεθόδους σας να ερευνάτε τον πνευματικό κόσμο, εμείς όμως μπορούμε να το κάνουμε με την καρδιά μας».

Υπάρχουν πολλά ανεξήγητα φαινόμενα τα οποία όμως είναι αληθινά (όπως είναι αληθινό κάποιο φυσικό φαινόμενο) και που αφορούν τον πνευματικό κόσμο. Υπάρχουν λοιπόν φαινόμενα, τα οποία η επιστήμη ποτέ δεν θα μπορέσει να τα εξηγήσει γιατί δεν χρησιμοποιεί τις κατάλληλες μεθόδους.

Ας μας εξηγήσει η επιστήμη πως εμφανίστηκαν οι προφητείες για την έλευση του Μεσσία, οι οποίες όλες πραγματοποιήθηκαν. Μπορεί να μας πει πως ο μεγάλος προφήτης Ησαΐας, 700 χρόνια πριν την γέννηση του Χριστού προείπε τα πιο σημαντικά γεγονότα της ζωής Του, και γι' αυτό ονομάστηκε ευαγγελιστής της Παλαιάς Διαθήκης; Να μας εξηγήσει την διορατική χάρη που έχουν οι άγιοι και να μας πει με ποιες φυσικές μεθόδους απέκτησαν οι άγιοι αυτή την χάρη και πως μπορούσαν μόλις έβλεπαν έναν άνθρωπο άγνωστο, αμέσως να καταλαβαίνουν την καρδιά του και να διαβάζουν τις σκέψεις του; Έβλεπαν τον άνθρωπο πρώτη φορά και τον καλούσαν με το όνομά του. Χωρίς να περιμένουν από τον επισκέπτη ερώτηση έδιναν απάντηση σ' αυτά που τον προβλημάτιζαν.

Αν μπορούν ας μας το εξηγήσουν αυτό. Ας εξηγήσουν με ποιόν τρόπο προέλεγαν οι άγιοι τα μεγάλα ιστορικά γεγονότα τα οποία με τον καιρό πραγματοποιούνταν ακριβώς όπως τα είχαν προφητέψει. Να μας εξηγήσουν τις επισκέψεις από τον άλλο κόσμο και τις εμφανίσεις των νεκρών στους ζωντανούς.

Δεν θα μας το εξηγήσουν ποτέ γιατί βρίσκονται μακριά απ' αυτό που είναι η βάση της θρησκείας - από την πίστη. Αν διαβάσετε τα βιβλία εκείνων από τους επιστήμονες που επιχειρούν να ανασκευάσουν τη θρησκεία θα δείτε πόσο επιφανειακά αυτοί βλέπουν τα πράγματα. Δεν καταλαβαίνουν την ουσία της θρησκείας και όμως την κρίνουν. Η κριτική τους δεν αγγίζει την ουσία της πίστεως, την οποία αδυνατούν να καταλάβουν αλλά τους τύπους, τις εκδηλώσεις δηλαδή του θρησκευτικού συναισθήματος. Την ουσία της θρησκείας και της πίστεως δεν την καταλαβαίνουν. Γιατί όμως; Γιατί ο Κύριος Ιησούς Χριστός λέει, «Ουδείς δύναται ελθείν προς με, εάν μη ο πατήρ ο πέμψας με ελκύση αυτόν» (Ιω. 6, 44).

Πρέπει λοιπόν να μας ελκύσει ο επουράνιος Πατέρας, πρέπει η χάρη του Αγίου Πνεύματος να φωτίσει την καρδιά και το νου μας. Να κατοικήσει στην καρδιά και το νου μας, μέσω αυτής της φώτισης, το Άγιο Πνεύμα και πρέπει αυτός που αξιώθηκε να λάβει αυτό το δώρο να αποκτήσει την αγάπη του Χριστού τηρώντας τις εντολές του. Μόνο αυτοί που απέκτησαν το Άγιο Πνεύμα, αυτοί που στην καρδιά τους κατοικεί ο Χριστός μαζί με τον Πατέρα του, γνωρίζουν την ουσία της πίστεως. Οι άλλοι, οι έξω άνθρωποι, δεν την καταλαβαίνουν καθόλου.

Ας ακούσουμε την κριτική κατά του Γέγκελ ενός Γάλλου φιλοσόφου του Μπούτρου. Λέει λοιπόν το εξής ο Μπούτρου, «Η κριτική του Γέγκελ πιο πολύ αφορά τους τύπους παρά την ουσία και τους τύπους τους βλέπει από μια ματιά τόσο υλιστική και τόσο στενή που δεν μπορούν να τους παραδεχτούν ούτε οι άνθρωποι που θρησκευούν. Έτσι η κριτική της θρησκείας από τον Γέγκελ δεν αναφέρεται ούτε σε μία από τις αρχές που πρεσβεύει η θρησκεία»,

Αυτή λοιπόν είναι η γνώμη μας σχετικά με το βιβλίο του Γέγκελ «Τα μυστικά του κόσμου», το οποίο και μέχρι σήμερα θεωρείται «ευαγγέλιο» για όλους αυτούς που ασκούν κριτική κατά της θρησκείας, που την αρνούνται και την βρίσκουν αντίθετη προς την επιστήμη. Βλέπετε πόσο φτωχά και ανούσια είναι τα επιχειρήματα που χρησιμοποιούν; Μην σκανδαλίζεστε όταν ακούτε αυτά που λένε κατά της θρησκείας, αφού αυτοί που τα λένε δεν καταλαβαίνουν την ουσία της. Εσείς οι απλοί άνθρωποι που δεν έχετε πολλή σχέση με την επιστήμη και δεν γνωρίζετε πολλά από την φιλοσοφία να θυμάστε πάντα την βασικότερη αρχή, την οποία πολύ καλά την γνώριζαν οι πρώτοι χριστιανοί. Αυτοί θεωρούσαν δυστυχισμένο τον άνθρωπο που γνωρίζει όλες τις επιστήμες, δεν γνωρίζει όμως τον Θεό. Και αντίθετα θεωρούσαν μακάριο αυτόν που γνωρίζει τον Θεό, έστω και να μην γνώριζε απολύτως τίποτα από τα ανθρώπινα.

Να φυλάγετε αυτή την αλήθεια σαν το μεγαλύτερο θησαυρό της καρδιάς σας, προχωράτε ευθεία και μην κοιτάζετε δεξιά και αριστερά. Ας μην μας κάνουν, αυτά που ακούμε κατά της θρησκείας, να χάνουμε τον προσανατολισμό μας. Να κρατάμε την πίστη μας που είναι αλήθεια αιώνια και αναμφισβήτητη. Αμήν.

Τα επιχειρήματα του Αγίου καταρρίπτουν, πιστεύω, τα επιχειρήματα των, δήθεν προοδευτικών και ανοικτόμυαλων συνανθρώπων μας. Βέβαια ο καθένας μπορεί να έχει όποια γνώμη θέλει αλλά να μη υποτιμά τον άλλο που διαφωνεί με τη δική του και να τον χαρακτηρίζει ανόητο, βλάκα, καθυστερημένο και ότι άλλο υποτιμητικό και να αναγορεύει τον εαυτόλη του σε μοναδικό προοδευτικό.

Το κείμενο από το βιβλίο του Αγίου Λουκά Αρχιεπισκόπου Κριμαίας «Λόγοι και ομιλίες» , εκδόσεις "Ορθόδοξος Κυψέλη" Θεσσαλονίκη.

Μυργιώτης Παναγιώτης
Μαθηματικός